

Pacient s demencí v ordinaci všeobecného praktického lékaře

MUDr. Eva Zatloukalová, Ph.D.

I. neurologická klinika FN u svaté Anny a LF MU, Brno

Demence, tedy získané postižení kognitivních funkcí omezující soběstačnost, je skupina onemocnění s dlouhodobě narůstající prevalencí. Zároveň dochází k rozšiřování farmakologických i nefarmakologických možností symptomatické terapie. Předkládaný přehled si klade za cíl stručně a uceleně informovat o současných doporučených postupech stran screeningu, diagnostiky, terapie a dalších aspektů péče o pacienty s demencí.

Klíčová slova: demence, doporučené postupy, terapie.

Approach to the patient with dementia in primary care

Dementia, defined as an acquired impairment of cognitive functions that limits patients' independence, represents a group of disorders with a steadily increasing prevalence. At the same time, both pharmacological and non-pharmacological options for symptomatic treatment are expanding. The aim of this review is to provide a concise and comprehensive overview of current recommended practices considering screening, diagnostics, therapeutic approaches and other important aspects of care.

Key words: dementia, recommended practices, therapy.

Demenci definujeme jako získané postižení kognitivních funkcí (minimálně ve 2 doménách), které limituje pacienta v jeho běžných denních aktivitách a omezuje tak jeho soběstačnost. Důležité je i minimální trvání tohoto stavu po dobu 6 měsíců. Pokud je postižena pouze jedna kognitivní doména a není narušena pacientova soběstačnost, hovoříme o lehké kognitivní poruše (mild cognitive impairment, MCI). Jedná se o chronicko-progresivní proces, který není součástí normálního stárnutí. Demence postihuje přibližně 5 % lidí nad 65 let věku a více než 30 % ve věkové skupině 80–90 let (1).

V roce 2015 byl celosvětově počet pacientů trpících demencí odhadován na 50 milionů. Pro rok 2050 se odhady pohybují kolem počtu 150 milionů, jedná se tedy o početnou skupinu pacientů jejichž počet bude dále strmě narůstat (2).

Příčiny demence

Mezi nejčastější příčiny demence patří Alzheimerova choroba (50–65 % případů),

která se zpočátku projevuje postižením epizodické paměti, později v průběhu onemocnění se přidává postižení řeči, zrakově-prostorových a exekutivních funkcí.

Vaskulární demence souvisí s jedním rozsáhlým nebo mnoha menšími mozkovými infarkty, případně rozsáhlými změnami bílé hmoty. Klinicky je v popředí obvykle exekutivní dysfunkce a změny osobnosti. V kombinaci s Alzheimerovou chorobou (kterou nazýváme smíšenou demencí) tvoří společně 15–30 % případů.

Demence s Lewyho tělísky je kromě kombinace s parkinsonskými příznaky charakteristická fluktuujícím průběhem, časným postižením zrakově-prostorových funkcí, nově vzniklými psychiatrickými symptomy či deliriem a je zodpovědná za 15–20 % případů.

Frontotemporální lobární degenerace se projevuje časnou změnou osobnosti a poruchami chování, mohou se též objevovat poruchy řeči, parkinsonské příznaky či onemocnění motoneuronu (5–10 %). Dále rozeznáváme

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest:

Not applicable.

Consent for publication:

Not applicable.

Vznik článku byl podpořen projektem č. LX22NP05107 (MŠMT): Financováno Evropskou unií – Next Generation EU.

Cit. zkr: **Med. Praxi. 2025;22(4):264-268**

<https://doi.org/10.36290/med.2025.056>

Článek přijat redakcí: 30. 5. 2025

Článek přijat k tisku: 30. 6. 2025

MUDr. Eva Zatloukalová, Ph.D.

eva.zatloukalova@fnusa.cz